

STRAND DIEVEN

JOANNE HARRIS

Proloog

EILANDEN ZIJN ANDERS. HOE KLEINER HET EILAND, HOE MEER waarheid in deze uitspraak schuilt. Kijk maar naar Groot-Brittannië. Je kunt je nauwelijks voorstellen dat deze smalle strook land zoveel diversiteit kan herbergen. Cricket, *cream tea*, Shakespeare, Sheffield, *fish and chips* in een met azijn doordrenkte krant, Soho, twee universiteiten, de strandboulevard in Southend, gestreepte ligstoelen in Green Park, *Coronation Street*, Oxford Street, luie zondagmiddagen. Al lemaal tegenstellingen. Ze marcheren naast elkaar als dronken protesteerders, tot wie het nog niet is doorgedrongen dat hun belangrijkste reden tot klagen de ander is. Eilanden zijn pioniers, splintergroeperingen, ontevreden mensen, buitenbeentjes, geboren isolationisten. Zoals ik al zei: anders.

Neem nu dit eiland. Je kunt zó van het ene uiteinde naar het andere fietsen. Als je over het water loopt, bereik je de kust in een middag. Het eiland Le Devin, een van de vele eilanden die als krabben in de ondiepten voor de kust van de Vendée gevangen liggen. Aan de kustzijde overschaduw door Noirmoutier, aan de zuidzijde door het Île d'Yeu – op een mistige dag zou je het totaal over het hoofd kunnen zien. Kaarten vermelden het zelden. Eigenlijk verdient het de eilandstatus niet eens, want het is weinig meer dan een verzameling zandbanken met pretenties, met een rotsrug die zich boven de Atlantische Oceaan verheft, een paar dorpjes, een kleine visfabriek en één enkel strand. Aan het ene uiteinde mijn thuis, Les Salants. Een rij huisjes, eigenlijk niet genoeg om aan te duiden als dorp, die her en der verspreid staan tussen rotsen en duinen, tot aan een zee die bij ieder gevaarlijk tij verder opruikt. Dit is mijn thuis, de onontkoombare plek waar het kompas van het hart telkens weer heen wijst.

Als je me had laten kiezen, zou ik aan iets anders de voorkeur hebben gegeven. Misschien een plek ergens in Engeland, waar mijn moeder en ik bijna een jaar lang gelukkig waren voordat mijn rusteloosheid ons weer voortdreef. Of Ierland, of Jersey, Iona of Skye. Je ziet: ik zoek bijna instinctief eilanden op, alsof ik de elementen van mijn eiland, Le Devin, de enige plek die onvervangbaar is, opnieuw probeer te vangen.

Qua vorm lijkt het een beetje op een slapende vrouw. Les Salants is haar hoofd, de schouders lijken bescherming te willen bieden tegen het weer. La Goulue is haar buik, La Houssinière de beschutte holte van haar knieën. Eromheen ligt La Jetée, een zoom van zanderige eilandjes die met het tij uitdijen en slinken, langzaam de kust verplaatsen; aan de ene kant wordt wat afgeknabbeld, aan de andere wat zand afgezet. Zelden behouden ze hun vorm lang genoeg om een naam waard te zijn. Ervoorbij ligt het grote onbekende, waar de ondiepe plaat voorbij La Jetée plotseling scherp daalt naar een nooit-gepeilde diepte die de plaatselijke bewoners Nid'Poule noemen. Een fles met een briefje die je op een willekeurig punt op het eiland in zee gooit, spoelt bijna altijd aan bij La Goulue, De Gulzige, waarachter de huisjes van Les Salants bij elkaar beschutting zoeken tegen de harde zeewind. Doordat het ten oosten van de rotsachtige uitloper van Pointe Griznoz ligt, hopen zandkorrels, slib en rommel zich er snel op. Dit effect wordt versterkt wanneer er sprake is van hoogwater en winterstormen, waardoor er op de rotskust hele bolwerken van zeewier ontstaan die soms een halfjaar tot een jaar blijven staan, voordat ze door een storm weer worden weggespoeld.

Zoals je ziet is Le Devin geen schoonheid. Net als onze beschermheilige Marine-de-la-Mer heeft de ineengedoken gestalte iets ruws en primitiefs. Er komen hier maar weinig toeristen. Er zijn weinig attracties. Zo deze eilanden vanuit de lucht danseressen zijn met wijd uitgesprei-

de tutu's, dan is Le Devin het meisje in de achterste rij van het corps de ballet – een tamelijk gewoon meisje – dat haar passen niet meer weet. We lopen achter, zij en ik. De dans gaat zonder ons verder.

Maar het eiland heeft zijn identiteit behouden. Het is een stuk land van slechts een paar kilometer lengte, en toch heeft het een geheel eigen karakter: het dialect, de keuken, de tradities en de kleding verschillen evenveel van die van de andere eilanden als van die van het vasteland van Frankrijk. De eilanders zien zichzelf eerder als *Devinnois* dan als Fransen of zelfs als Vendéebewoners. Ze voelen geen binding met politici. Weinigen van hun zoons nemen de moeite in militaire dienst te gaan. Ze staan zover van alles af dat het absurd lijkt. En omdat Le Devin zover buiten het bereik van de ambtenarij en de wet ligt, volgt het zijn eigen wetten.

Dat wil niet zeggen dat mensen van buitenaf niet welkom zijn. Integendeel, als we wisten hoe we het toerisme moesten stimuleren, zouden we dat doen. In Les Salants betekent toerisme rijkdom. We kijken over het water naar Noirmoutier, met zijn hotels en pensions en winkels en de grote, elegante brug die over het water naar het vasteland zweeft. Daar zijn de zomerwegen rivieren van auto's met buitenlandse nummerborden en uitpuilende imperials; de stranden zien zwart van de mensen. We proberen ons voor te stellen hoe het zou zijn als die van ons waren. Maar het komt zelden verder dan fantasie. De toeristen, de weinigen die zich zover wagen, blijven halsstarrig in La Houssinière aan de dichtstbijgelegen kant van het eiland. Er is voor hen niets te vinden in Les Salants, met zijn rotsachtige, strandloze kust, zijn duinen van stenen die met hard zand aan elkaar gemetseld zijn en zijn schurende, onophoudelijke wind.

De bewoners van La Houssinière weten dat. Er is al zo lang iedereen zich kan heugen een vete tussen de *Houssins* en de *Salannais* – eerst om godsdienstige kwesties, daarna

om visrechten, bouwrechten, handel, en natuurlijk om land. Teruggewonnen land behoort krachtens de wet toe aan degenen die het hebben teruggewonnen en aan hun nakomelingen. Het is de enige rijkdom die de Salannais bezitten. Maar in La Houssinière komen alle bestellingen van de kust binnen (de oudste familie runt de enige veerdienst) en worden de prijzen vastgesteld. Als een Houssin een Salannais een hak kan zetten, zal hij dat doen. Als een Salannais een Houssin een poot kan uitdraaien, deelt het hele dorp in zijn triomf.

Maar La Houssinière heeft een geheim wapen. Het heet Les Immortelles, een klein zandstrand op twee minuten lopen van de haven en aan één kant beschermd door een oud havenhoofd. Hier scheren zeilboten over het water, beschermd tegen de westenwind. Dit is de enige plek waar je veilig kunt baden of zeilen, omdat je er geen last hebt van de sterke stromingen die de rest van het eiland teisteren. Dit strand – deze gril van de natuur – is het grote verschil tussen de twee gemeenschappen. Het dorp is uitgegroeid tot een stadje. Hierdoor is La Houssinière naar eilandmaatstaven welvarend. Er is een restaurant, een hotel, een bioscoop, een discotheek en een kampeerterrein. 's Zomers ligt het haventje vol met plezierboten. In La Houssinière zetelt de burgemeester van het eiland en je vindt er de politieagent, het postkantoor en de enige priester. Een aantal families van de kust huurt hier in augustus een huis, wat handel oplevert.

Ondertussen is het in Les Salants de hele zomer een dooie boel; het ligt hijgend en verdord in de wind en de hitte. Maar het is toch de plek waar ik thuishoor. Niet de mooiste plek ter wereld, zelfs niet de meest uitnodigende, maar het is mijn thuis.

Alles keert terug. Dat is het devies van Le Devin. Omdat we wonen aan de lelijke uitloper van de Warme Golfstroom is het een afirmatie van hoop. Uiteindelijk keert alles terug: kapotgeslagen boten, flessenpost, reddings-

boeien, drijvende spullen, omgekomen vissers. Velen kunnen aan de aantrekkingskracht van La Goulue geen weerstand bieden. Het kan jaren duren. Het vasteland lokt met zijn geld, steden en dolle bestaan. Drie van de vier kinderen trekken weg wanneer ze achttien zijn, omdat ze dromen van de wereld die voorbij La Jetée ligt. Maar De Gulzige is behalve hongerig ook geduldig. En voor mensen als ik, die verder niets hebben dat hen bindt, lijkt terugkeren onvermijdelijk.

Ooit had ik een eigen geschiedenis. Niet dat die er nu toe doet. Op Le Devin maakt iedereen zich alleen maar druk om zijn eigen geschiedenis. Er spoelen voorwerpen aan – wrakstukken, strandballen, dode vogels, lege portemonnees, dure sportschoenen, plastic bestek, zelfs mensen – maar niemand vraagt zich af waar ze vandaan komen. De zee verwijdert wat niet wordt opgeëist. Ook zeedieren maken soms gebruik van deze snelweg: Portugese oorlogsschepen*, verpleegsterhaaien, zeepaardjes, brosse zeesterren en af en toe een walvis. Ze blijven of ze gaan, kortstondige rariteiten waaraan men zich vergaapt en die even snel vergeten worden als ze onze wateren verlaten. Voor de eilandbewoners is er voorbij La Jetée niets. Vanaf dat punt is er niets dat de horizon breekt, totdat je in Amerika komt. Niemand waagt zich verder. Niemand bestudeert de getijden of hetgeen ze meebrengen. Behalve ik. Omdat ik zelf een stuk drijfhout ben, vind ik dat ik het recht heb.

Neem nou dat strand. Het is een vreemde zaak. Eén eiland, één enkel strand; een gelukkige samenloop van getijden en stromingen; honderdduizend ton oud zand, zo onverzettelijk als steen, door duizenden afgunstige blikken verguld tot iets dat kostbaarder is dan goudstof. Het heeft de Houssins wel rijk gemaakt, maar zowel Houssins als Salannais beseffen dat alles heel goed totaal anders had kunnen zijn.

* Kwallensoort (vert.).

Een iets andere stroming, een paar honderd meter meer naar links of naar rechts. Een paar graden verandering in de overheersende windrichting. Verandering in de geografie van de zeebodem. Een zware storm. Al die dingen zouden op ieder willekeurig moment een rampzalige ommekeer teweeg kunnen brengen. Geluk is als een slinger die langzaam door de decaden zwaait en in zijn schaduw het onontkoombare meeneemt.

Les Salants wacht nog steeds geduldig, verwachtingsvol, op het terugzwaaien van die slinger.

Deel een
Aangespoeld

1

IK KEERDE NA EEN AFWEZIGHEID VAN TIEN JAAR TERUG, OP EEN warme dag aan het eind van augustus, vlak voordat het slechte zomertij begon. Terwijl ik op het dek van de *Brismand 1*, de oude veerboot naar La Houssinière, stond te kijken naar het naderen van het eiland, was het bijna alsof ik nooit was weggeweest. Er was niets veranderd – de prikkelende geur van de lucht, het dek onder mijn voeten, het geluid van de meeuwen in de warme, blauwe lucht. Tien jaar, bijna mijn halve leven, in één keer weggewist, als letters in het zand. Of bijna weggewist.

Ik had haast geen bagage bij me en dat versterkte de illusie. Maar ik had altijd met weinig bagage gereisd. Dat hadden we allebei, moeder en ik; we hadden nooit veel gehad dat ons kon binden. Op het laatst was ik degene geweest die de huur voor onze etage in Parijs had betaald; met mijn baan in een groezelig nachtcafé had ik het inkomen aangevuld dat ik verdiende met de schilderijen waaraan moeder zo'n hekel had, terwijl zij worstelde met haar emfyseem en deed alsof ze niet wist dat ze stervende was.

Toch was ik graag teruggekeerd als een rijke, succesvolle vrouw. Ik had mijn vader willen laten zien hoe goed we het gered hadden zonder zijn hulp. Maar mijn moeders weinige spaargeld was lang geleden opgebraakt en het mijne – een paar duizend frank bij de *Crédit Maritime*, plus een map met niet verkochte schilderijen – was bij elkaar niet veel meer dan wat we hadden meegenomen op de dag waarop we vertrokken. Niet dat het ertoe deed. Ik was niet van plan te blijven. Hoe krachtig de illusie dat de tijd had stilgestaan ook was, ik had nu een ander leven. Ik was veranderd. Ik was geen eiland meer.

Niemand schonk enige aandacht aan me zoals ik daar,

een eindje bij de anderen vandaan, op het dek van de *Brismand 1* stond. Het was hoogseizoen en er was al een flink aantal toeristen aan boord. Sommigen waren zelfs net zo gekleed als ik, in een broek van oliegoed en een *va-reuse*, het vormloze kledingstuk dat een kruising is tussen een hemd en een jack – stadsmensen die erg hun best deden er niet als stadsmensen uit te zien. Toeristen met rugzakken, koffers, honden en kinderen stonden op het dek tussen de kratten fruit en kruidenierswaren, kooien met kippen, postzakken en dozen geperst. Het lawaai was oorverdovend. Daaronderdoor het zeewater dat tegen de kiel van de veerboot spatte en het gekrijs van de meeuwen. Mijn hart bonsde op het ritme van de branding.

Terwijl de *Brismand 1* de haven naderde, liet ik mijn blik over het water naar de promenade dwalen. Als kind kwam ik er graag: ik had er vaak op het strand gespeeld en me verstopt onder de dikke buik van de oude strandhutten, terwijl mijn vader zaken deed in de haven. Ik herkende de uitgebleekte Choky-parasols op het terras van het kleine café waar mijn zus altijd zat, de hotdogkraam, de cadeau-shop. Het was misschien drukker dan ik me herinnerde. Verspreid over de kade stonden vissers met manden vol krab en kreeft hun vangst te verkopen. Ik hoorde muziek van de boulevard komen; aan de voet ervan speelden kinderen op een strand dat, zelfs nu het vloed was, gladder en gevulder leek dan ik me herinnerde. La Houssinière leek te gedijen.

Ik liet mijn ogen over de Rue des Immortelles zwerven, de hoofdstraat die parallel loopt aan het strand. Ik zag drie mensen naast elkaar zitten op een plek die ooit mijn lievelingsplek was geweest: de strandmuur aan de voet van de promenade die uitzicht bood op de baai. Ik herinnerde me dat ik er als kind had zitten kijken naar het verre, grijze, kaakvormige vasteland en me had zitten afvragen wat daar allemaal was. Ik kneep mijn ogen tot spleetjes om beter te kunnen zien; van halverwege de baai

kon ik al zien dat twee van de figuurtjes nonnen waren.

Toen de pont dichterbij kwam, herkende ik hen: soeur Extase en soeur Thérèse, karmelietessen die vrijwilligerswerk deden in het verzorgingstehuis Les Immortelles en die al oud waren voordat ik ter wereld kwam. Het had een vreemd geruststellend effect op me dat ze er nog waren. Beide nonnen aten een ijsje; hun habijt was opgetrokken tot aan hun knieën en hun blote voeten bungelden over de zeewering. De man die naast hen zat, zijn gezicht onzichtbaar door een hoed met brede rand, had iedereen kunnen zijn.

De *Brismand 1* kwam langsij de steiger te liggen. Er werd een loopplank op zijn plaats gehesen en ik wachtte tot de toeristen van boord gingen. De steiger was even vol als de boot: er stonden mensen drankjes en lekkernijen te verkopen, een taxichauffeur bood luidkeels zijn diensten aan en kinderen met karretjes verdrongen zich om de aandacht van de toeristen te vangen. Zelfs voor augustus was het druk.

‘Uw bagage dragen, *mademoiselle*?’ Een jongen met een rond gezicht, ongeveer veertien, met een rood, vaal T-shirt aan, trok aan mijn mouw. ‘Uw bagage naar het hotel brengen?’

‘Dank je, ik red me wel.’ Ik liet hem mijn kleine koffer-tje zien.

De jongen keek me bevreemd aan, alsof hij mijn gelaats-trekken probeerde thuis te brengen. Hij haalde zijn schou-ders op en liep door om een rijkere buit te zoeken.

De promenade was vol mensen. Vertrekkende toeris-ten, arriverende toeristen; daartussendoor Houssins. Ik schudde mijn hoofd toen een oudere man probeerde me een sleutelhanger van touwknoopwerk te verkopen; het was Jojo-le-Goëland, die ons ’s zomers wel eens meenam met zijn boot, en hoewel hij nooit een vriend was geweest – hij was per slot van rekening een Houssin – raakte het me dat hij me niet herkend had.

‘Logeert u op het eiland? Bent u toerist?’ Dat was weer de jongen met het ronde gezicht; hij had inmiddels gezelschap gekregen van een vriend, een joch met donkere ogen en een leren jasje aan, die met meer stoerheid dan genot een sigaret rookte. Beide jongens droegen een koffer.

‘Ik ben geen toerist. Ik ben geboren in Les Salants.’

‘Les Salants?’

‘Ja. Mijn vader is Jean Prasteau. Hij is botenbouwer. Althans, dat was hij.’

‘GrosJean Prasteau!’ De twee jongens keken me met onverholen nieuwsgierigheid aan. Ze zouden misschien meer hebben gezegd, maar precies op dat moment voegden drie andere tieners zich bij ons. De grootste sprak de jongen met het ronde gezicht met een zeker gezag aan.

‘Wat doen jullie Salannais hier nou weer?’ wilde hij weten. ‘De promenade is van de Houssins, dat weten jullie toch. Jullie mogen geen bagage naar Les Immortelles brengen!’

‘Wie zegt dat?’ vroeg de jongen met het ronde gezicht. ‘De promenade is niet van jullie! De toeristen zijn niet van jullie!’

‘Lolo heeft gelijk,’ zei de jongen met de donkere ogen. ‘Wij waren eerst.’

De twee Salannais kwamen een beetje dichterbij. De Houssins waren in de meerderheid, maar ik voelde dat ze eerder zouden vechten dan hun koffers afstaan. Even zag ik mezelf op hun leeftijd, wachtend op mijn vader en geen aandacht schenkend aan het gelach van de knappe meisjes uit La Houssinière op het terras van het café, totdat het me te veel werd en ik naar mijn schuilplaats onder de strandhutten vluchtte, waar ik veilig was.

‘Zij waren er het eerst,’ zei ik tegen de drie. ‘Dus wegwezen!’

Even keken de Houssins me vol wrok aan, maar toen vertrokken ze tegenspuiterend naar de steiger. Lolo keek me uiterst dankbaar aan. Zijn vriend haalde alleen maar zijn schouders op.

‘Ik loop met jullie mee,’ zei ik. ‘Naar Les Immortelles, geloof ik, hè?’ Het grote, witte huis stond slechts een paar honderd meter verder op de promenade. Vroeger was het een verzorgingstehuis geweest.

‘Het is nu een hotel,’ zei Lolo. ‘Het is van monsieur Brismand.’

‘Ja, ik ken hem.’

Claude Brismand, een gedrongen Houssin met een overdreven snor, die naar eau de cologne rook, espadrilles droeg als een boer en een stem had die even vol en duur was als goede wijn. Brismand de Vos, noemden ze hem in het dorp. Brismand de Bofferd. Jarenlang had ik gedacht dat hij weduwnaar was, maar er gingen geruchten dat hij ergens op het vasteland een vrouw en een kind had. Ik had hem altijd graag gemogen, ook al was hij een Houssin: hij was opgewekt, praatte graag en zijn zakken puilden altijd uit van de snoepjes. Mijn vader had een hekel aan hem gehad. Alsof ze hem wilde tarten was mijn zus Adrienne met zijn neef getrouwd.

‘Zo, we zijn er al.’ We waren aan het eind van de promenade gekomen. Door een stel glazen deuren kon ik de lobby van Les Immortelles zien: een balie, een vaas met bloemen, een forse man die bij het open raam een sigaar zat te roken. Even overwoog ik of ik naar binnen zou gaan, maar besloot toen het niet te doen. ‘Ik denk dat jullie het nu wel redden. Ga maar naar binnen.’

Dat deden ze, de jongen met de donkere ogen zonder iets te zeggen en Lolo met een verontschuldigende grimas op zijn gezicht. ‘Let maar niet op Damien,’ zei hij zacht. ‘Hij wil altijd vechten.’

Ik glimlachte. Ik was net zo geweest. Mijn zus, die vier jaar ouder was dan ik, was met haar mooie kleren en modieuze kapsel nooit zo uit de toon gevallen als ik; op het terras van het café had haar lach altijd het luidst geklonken.

Ik zocht me een weg door de drukke straten naar de plek waar de twee oude karmelietessen zaten. Ik wist niet

of ze me zouden herkennen – een Salannaise die ze sinds haar tiende niet meer hadden gezien – maar ik had hen vroeger altijd graag gemogen. Toen ik dichterbij kwam verbaasde het me niet dat ze nauwelijks veranderd waren: hun ogen stonden helder, maar hun huid was bruin en leerachtig, als dingen die op het strand hadden liggen uitdrogen. Soeur Thérèse droeg een donkere sjaal om haar hoofd in plaats van de witte *quichenotte coiffe* die op de eilanden gedragen wordt – ik weet niet of ik hen anders uit elkaar gehouden had. De man naast hen, die een bloedkoralen kraal om zijn hals en een slappe hoed op zijn hoofd had, kende ik niet. Achter in de twintig of voor in de dertig, een prettig gezicht, maar niet opvallend knap; hij had een toerist kunnen zijn, als hij me niet zo ongedwongen begroet had, met het knikje van de eilanden.

Soeur Extase en soeur Thérèse keken me even scherp aan, maar toen verscheen op hun gezicht dezelfde stralende lach. ‘Nee maar, het is de kleine meid van GrosJean.’

Doordat ze al zo lang ver van hun klooster in elkaars gezelschap verkeerden, hadden ze dezelfde manier van doen aangenomen. Hun stemmen klonken ook bijna hetzelfde, snel en krakerig als die van een ekster. Als een tweeling voelden ze elkaar op een eigenaardige manier aan; ze maakten elkaars zinnen af en benadrukten elkaars woorden met bemoedigende gebaren. Gek genoeg noemden ze elkaar nooit bij de naam; ze spraken elkaar altijd aan met ‘*ma soeur*’, hoewel ze voorzover ik weet niet aan elkaar verwant waren.

‘Het is Mado, *ma soeur*, de kleine Madeleine Prasteau. Wat is ze gegroeid! De tijd gaat...’

‘...zo snel hier op de eilanden. Het lijkt nog maar...’

‘...een paar jaar geleden dat we hier kwamen en nu zijn we...’

‘...oud en krakkemikkig, *ma soeur*, oud en krakkemikkig. Maar we zijn blij je weer te zien, Madootje. Je was altijd zo anders. Heel-heel anders dan...’

‘...je zus.’ Ze spraken de laatste woorden tegelijk uit. Hun donkere ogen glansden.

‘Het is prettig weer hier te zijn.’ Pas toen ik dat zei wist ik hóé prettig.

‘Er is hier niet veel veranderd, hè, *ma soeur*?’

‘Niet, er verandert niet veel. Het wordt...’

‘...ouder, meer niet. Net als wij.’ De beide nonnen schudden zakelijk hun hoofd en richtten hun aandacht weer op hun ijsje.

‘Ze hebben Les Immortelles omgebouwd, zie ik,’ zei ik.

‘Dat klopt, ja.’ Soeur Extase knikte. ‘In ieder geval het grootste deel. Wij en nog een paar andere mensen wonen nog op de bovenste verdieping.’

‘Permanente gasten, noemt Brismand ons.’

‘Het zijn er niet veel. Georgette Loyon, Raoul Lacroix en Bette Plancpain. Hij heeft hun huis gekocht toen ze te oud werden om zich te redden.’

‘Goedkoop gekocht en opgeknapt voor de zomergasten.’

De nonnen wisselden een blik. ‘Brismand houdt hen alleen maar hier omdat hij van het klooster een deel van de giften krijgt. Hij wil graag op goede voet met de kerk blijven. Hij weet waar Abraham de mosterd haalt.’

Een bedachtzame stilte terwijl ze allebei aan hun ijsje zogen.

‘En dit is Rouget, Madootje.’ Soeur Thérèse wees naar de vreemdeling, die met een grijns op zijn gezicht naar hun commentaar had zitten luisteren.

‘Rouget, de Engelsman...’

‘...die gekomen is om ons van het goede pad af te brengen met ijs en gevelei. En dat op onze leeftijd.’

De Engelsman schudde zijn hoofd. ‘Let maar niet op hen,’ raadde hij haar aan. ‘Ik verwen hen alleen maar omdat ze anders al mijn geheimen verklappen.’ Zijn stem klonk aangenaam, hoewel hij een sterk accent had.

De zusters giechelden. ‘Geheimen, ja, ja. Er is niet veel

dat we niet weten, hè, *ma soeur*? We zijn dan misschien wel...'

'...oud, maar aan onze oren mankeert niets.'

'De mensen denken niet aan ons...'

'...omdat we...'

'...nonnen zijn.'

De man die ze Rouget noemden, keek me aan en grijnsde. Hij had een intelligent, grappig gezicht, dat oplichtte wanneer hij lachte. Ik voelde dat zijn ogen elk detail van mijn uiterlijk in zich opnamen, niet op een onvriendelijke manier, maar met verwachtingsvolle nieuwsgierigheid.

'Rouget?' De meeste namen op Le Devin zijn bijnamen. Alleen buitenlanders en mensen van het vasteland gebruiken andere namen.

Met een ironisch zwierig gebaar nam hij zijn hoed af. 'Richard Flynn: filosoof, aannemer, beeldhouwer, lasser, visser, klusjesman, weerman...' Hij gebaarde vaag naar het zand van Les Immortelles. 'Maar bovenal: bestudeerder van het strand en strandjutter.'

Soeur Extase liet hierop een goedkeurend gegiechel horen dat aangaf dat dit een oude grap was. 'In gewone taal: een lastpak,' legde ze uit.

Flynn lachte. Zijn haar had zo'n beetje dezelfde kleur als de kraal om zijn nek. Rood haar, slecht bloed, zei mijn moeder altijd, hoewel het op de eilanden een ongewone kleur is en meestal als een geluksteken beschouwd wordt. Dat verklaarde de bijnaam. Maar toch: een bijnaam geeft op Le Devin een soort status die voor een buitenlander ongewoon is. Het duurt wel even voor je een eilandnaam hebt.

'Woon je hier?' Op de een of andere manier leek het me niet waarschijnlijk. Hij had iets rusteloos, vond ik; een verborgen element dat elk moment actief kon worden.

Hij haalde zijn schouders op. 'Het is hier niet slechter dan ergens anders.'

Dat gaf me een kleine schok. Alsof alle plekken voor

hem hetzelfde waren. Ik probeerde me voor te stellen hoe het was als het me niet kon schelen waar ik thuishoorde, als ik niet constant dat trekken aan mijn hart zou voelen. Hoe zijn verschrikkelijke vrijheid was. En toch hadden ze hem een naam gegeven. Ik was mijn hele leven *la fille à GrosJean* gebleven, net als mijn zus.

‘En,’ zei hij grijnzend, ‘wat doe jij?’

‘Ik schilder. Ik bedoel, ik verkoop mijn schilderijen.’

‘Wat schilder je?’

Even dacht ik aan mijn kleine woning in Parijs en aan de kamer die ik als atelier gebruikte. Een kleine ruimte, te klein om als logeerkamer te gebruiken – en zelfs die concessie had moeder met weinig gratie gedaan – waarin mijn ezel en mappen en doeken tegen de muur stonden. Ik had voor mijn schilderijen ieder onderwerp kunnen kiezen, mocht moeder altijd graag zeggen. Ik had talent. Waarom, zo vroeg ze zich af, schilderde ik dan altijd hetzelfde? Gebrek aan fantasie? Of wilde ik haar kwellen?

‘Meestal de eilanden.’

Flynn keek me aan, maar zei verder niets. Zijn ogen hadden dezelfde leigrijze kleur als de wolkenstreep aan de rand van de horizon. Ik kon er tot mijn bevreemding slechts met moeite in kijken, alsof ze gedachten konden lezen.

Soeur Extase had haar ijsje op. ‘En hoe gaat het met je moeder, Madootje? Is ze vandaag met je meegekomen?’

Ik aarzelde. Flynn keek nog steeds naar me. ‘Ze is overleden,’ zei ik ten slotte. ‘In Parijs. Mijn zus was er niet bij.’ Ik hoorde iets lelijks in mijn stem doorklinken toen ik aan Adrienne dacht.

Beide nonnen sloegen een kruis. ‘Wat triest, Madootje. Heel-heel triest.’ Soeur Thérèse nam mijn hand tussen haar dorre vingers. Soeur Extase gaf een kloppje op mijn knie. ‘Laat je in Les Salants een mis voor haar opdragen?’ vroeg soeur Thérèse. ‘Om je vader een plezier te doen?’

‘Nee.’ Ik hoorde nog steeds een harde klank in mijn

stem. ‘Dat is voorbij. Bovendien zei ze altijd dat ze nooit meer terug zou komen. Zelfs niet als as.’

‘Wat jammer. Het zou voor iedereen beter zijn geweest.’

Soeur Extase wierp me vanonder haar *quichenotte* een snelle blik toe. ‘Het zal voor haar niet gemakkelijk geweest zijn om daar te wonen. Eilanden...’

‘Ik weet het.’

De *Brismand 1* vertrok weer. Even voelde ik me helemaal verloren, alsof mijn enige levenslijn was doorgesneden. Bij de gedachte werd het me kil om het hart. ‘Mijn vader maakte het er ook niet makkelijker op,’ zei ik, terwijl ik naar de wegvarende veerboot keek. ‘Maar goed, hij is nu vrij. Dat wilde hij tenslotte. Met rust gelaten worden.’